

ผลการปฏิบัติราชการที่สำคัญภายใต้แผนปฏิบัติราชการ กรมควบคุมมลพิษ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560

กรมควบคุมมลพิษดำเนินงานภายใต้แผนปฏิบัติราชการกรมควบคุมมลพิษ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 โดยมีผลการดำเนินงานที่สำคัญ ดังนี้

1. การป้องกัน ควบคุม ลดและขจัดมลพิษในระดับพื้นที่

1.1 การจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย ขับเคลื่อนการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายชุมชน ภายใต้โครงการเมืองสวยใส ไร้มลพิษ (Clean & Green City) โดยร่วมกับสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 1-16 และสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 76 จังหวัด สนับสนุนให้ความรู้ คำแนะนำแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ในการจัดการขยะอย่างถูกต้อง การคัดแยกขยะ การจัดทำโครงการก่อสร้างสถานที่กำจัด การจัดระบบของเสียอันตราย จุดทิ้ง การเก็บรวบรวม การส่งไปกำจัดอย่างถูกต้อง จัดทำระบบฐานข้อมูลการจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ ออกประกาศกรมควบคุมมลพิษ เรื่อง หลักเกณฑ์ การพิจารณาความเหมาะสมของพื้นที่ การออกแบบก่อสร้าง และการจัดการสถานที่ฝังกลบมูลฝอยอย่างถูกหลักสุขาภิบาล เต้าเผา หมักปุ๋ย และสถานีขนถ่ายขยะมูลฝอย รวมทั้งกำหนดแนวทางการบริหารจัดการของเสียอันตรายจากชุมชน เพื่อให้ อปท. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้ในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายจากชุมชน มีการวางระบบการจัดการของเสียอันตรายจากชุมชน โดยให้ อปท. ที่มีความพร้อมเป็นศูนย์รวบรวมและส่งไปกำจัด และจัดให้มีจุดรวบรวมของเสียอันตรายในหมู่บ้านหรือชุมชน นอกจากนี้ได้ร่วมมือกับภาคส่วนในการเก็บรวบรวมของเสียอันตรายจากชุมชน และซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ โดยมีความร่วมมือกับกรุงเทพมหานคร ภาคเอกชน (สถานประกอบการ ห้างสรรพสินค้า สถาบันการศึกษา และสถานีบริการน้ำมัน) จัดให้มีจุดทิ้งของเสียอันตราย (Drop Off) ครอบคลุมพื้นที่กรุงเทพมหานคร และร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ผู้ให้บริการเครือข่ายและผู้จำหน่ายโทรศัพท์มือถือให้นำร่องการเรียกคืนซากโทรศัพท์มือถือเป้าหมาย 9 ล้านเครื่อง ปัจจุบันรวบรวมได้ 1 ล้านเครื่อง และจัดส่งให้บริษัทจัดการของเสียอันตรายนำไปรีไซเคิลต่อไป และวางแนวทางเพื่อเตรียมความพร้อมระหว่างการศึกษาพิจารณาพระราชบัญญัติการจัดการซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์

1.2 การจัดการคุณภาพอากาศในพื้นที่วิกฤต

1.2.1 การป้องกันและแก้ไขปัญหาไฟป่า การเผาในที่โล่งและมลพิษหมอกควัน พื้นที่ 9 จังหวัดภาคเหนือ จัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาหมอกควันภาคเหนือ ปี 2560 (คณะรัฐมนตรีเห็นชอบเมื่อวันที่ 31 มกราคม 2560) และจัดสรรงบกลางให้จังหวัดดำเนินการตามแผนฯ ติดตามและแจ้งเตือนสถานการณ์หมอกควันในช่วงห้ามเผาที่จังหวัดกำหนด และประเมินผลการปฏิบัติการ (After Action Review: AAR) ภายหลังสิ้นสุดแผนเพื่อใช้ปรับปรุงการปฏิบัติการในปีต่อไปให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

1.2.2 การแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองจากการประกอบกิจการโรงโม่ เหมืองหิน พื้นที่หน้าพระลาน จังหวัดสระบุรี ติดตามตรวจสอบฝุ่นละอองในบรรยากาศ โรงโม่บดหรือย่อยหิน โรงปูนซิเมนต์ ในพื้นที่ตำบลหน้าพระลาน และพื้นที่ข้างเคียง และเผยแพร่สู่สาธารณะเป็นประจำทุกวัน ประสานความร่วมมือกับสำนักงานเทศบาลตำบลหน้าพระลาน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและภาคเอกชน ในการกำกับดูแลและควบคุมการระบายฝุ่นละอองจากแหล่งกำเนิดทุกชนิดอย่างเคร่งครัด โดยดำเนินการล้างถนนและดูดฝุ่นทุกวัน เพื่อลดปริมาณฝุ่นตกสะสมในพื้นที่และบนถนน และถอดบทเรียนการแก้ไขปัญหาฝุ่นละออง (AAR) เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกันในการปรับปรุงการดำเนินงานในปี 2561

1.2.3 การแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศจากอุตสาหกรรม พื้นที่มาบตาพุด และบริเวณใกล้เคียง จังหวัดระยอง ติดตามตรวจสอบปัญหา VOCs เพื่อสำรวจแหล่งกำเนิดและเฝ้าระวังสถานการณ์ในพื้นที่ แจ้งการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (กนอ.) และจังหวัดระยอง เพิ่มความเข้มงวดในการกำกับดูแล การดำเนินกิจกรรมที่ไม่ใช่การผลิตปกติของโรงงานอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับสารเบนซีน มิให้เกิดผลกระทบต่อ สิ่งแวดล้อมและสุขภาพอนามัยของประชาชนในบริเวณใกล้เคียง รวมทั้งกำหนดมาตรฐานควบคุมการปล่อยทิ้ง สารเบนซีน และสาร 1, 3 - บิวทาไดอินในรูปอัตราการระบาย (Loading) จากโรงงานอุตสาหกรรมเคมี

1.3 การแก้ไขปัญหามลพิษทางน้ำในพื้นที่วิกฤต

1.3.1 การแก้ไขปัญหามลพิษทางน้ำในบริเวณลำห้วยคลิตี้ จังหวัดกาญจนบุรี ดำเนินการฟื้นฟูลำห้วยคลิตี้จากการปนเปื้อนสารตะกั่ว โดยว่าจ้างบริษัท เบตเตอร์เวิร์ล กรีน จำกัด (มหาชน) ก่อสร้าง หลุมฝังกลบแบบปลอดภัย ประกอบด้วย บ่อพักน้ำ บ่อรวบรวมน้ำชะของเสีย และบ่อตรวจสอบการรั่วซึม เพื่อรองรับ ตะกอนที่ดูดยจากห้วยและขอบห้วย กากหางแร่ที่ขุดจากโรงเตาแร่และบริเวณโดยรอบ ตะกอนดินที่ขุดจากฝายดักตะกอน

1.3.2 การแก้ไขปัญหามลพิษทางน้ำในน้ำใต้ดินพื้นที่มาบตาพุดและพื้นที่ใกล้เคียง จังหวัดระยอง ติดตามแก้ไขปัญหามลพิษทางน้ำในน้ำใต้ดินในพื้นที่โรงงานอุตสาหกรรมและชุมชนที่พบ การปนเปื้อน โดยร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกำหนดแนวทางการแก้ไขการปนเปื้อนมลพิษในดินและน้ำใต้ดินในพื้นที่

1.3.3 การแก้ไขปัญหามลพิษทางน้ำในคลองแสนแสบและลุ่มน้ำท่าจีน โดยตรวจและบังคับการ ตามกฎหมายกับอาคารประเภท ก และ ข และที่ดินจัดสรร ริมคลองแสนแสบ 631 แห่ง ปฏิบัติตามกฎหมาย 275 แห่ง (ร้อยละ 44) และตรวจติดตามคำสั่งทางปกครองพื้นที่คลองแสนแสบและลุ่มน้ำท่าจีน 82 แห่ง ปฏิบัติตามกฎหมาย 45 แห่ง (ร้อยละ 55)

2. การพัฒนาและสนับสนุนการดำเนินงานตามกฎหมาย ระเบียบ และเกณฑ์การปฏิบัติ ด้านการควบคุมมลพิษอย่างมีประสิทธิภาพ

2.1 ออกมาตรฐาน ประกาศ จำนวน 5 เรื่อง ได้แก่ 1) กำหนดประเภทของโรงงานอุตสาหกรรม นิคมอุตสาหกรรม และเขตประกอบการอุตสาหกรรม เป็นแหล่งกำเนิดมลพิษที่จะต้องถูกควบคุมการปล่อยน้ำเสียลงสู่ แหล่งน้ำสาธารณะหรือออกสู่สิ่งแวดล้อม 2) มาตรฐานควบคุมการระบายน้ำทิ้งจากสถานประกอบการเกี่ยวกับการทำน้ำจืด จากน้ำทะเล 3) มาตรฐานควบคุมการระบายน้ำทิ้งจากโรงงานอุตสาหกรรม นิคมอุตสาหกรรม และเขตประกอบการ อุตสาหกรรมที่ประกอบกิจการเกี่ยวกับการฟอก ขัด หรือเคลือบสีหนังสัตว์ 4) มาตรฐานควบคุมการปล่อยทิ้ง ก๊าซคาร์บอนมอนอกไซด์และก๊าซไฮโดรคาร์บอนของรถยนต์ที่ใช้เครื่องยนต์ชนิดเผาไหม้ภายในที่มีการจุดระเบิด ด้วยประกายไฟและใช้น้ำมันปิโตรเลียมเป็นเชื้อเพลิง และ 5) มาตรฐานก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ในบรรยากาศโดยทั่วไป

2.2 ขยายขอบเขตการทำงานของศูนย์ควบคุมมลพิษจังหวัดระยอง เป็นศูนย์ควบคุมมลพิษระเบียงเศรษฐกิจ ภาควัดตะวันออก (Pollution Control Center for Eastern Economic Corridor, PCEC) เพื่อครอบคลุมการดำเนินงาน 3 จังหวัด (จังหวัดชลบุรี จังหวัดระยอง และจังหวัดฉะเชิงเทรา) และรองรับนโยบายของรัฐบาลภายใต้โครงการพัฒนา ระเบียงเศรษฐกิจภาควัดตะวันออก ในการป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษและการเกิดอุบัติเหตุจากสารเคมีรั่วไหล ในพื้นที่ โดยจัดเตรียมเครื่องมือ อุปกรณ์ของหน่วยตรวจสอบมลพิษฉุกเฉินและหน่วยปฏิบัติการตอบโต้เหตุฉุกเฉิน จากสารเคมี จัดฝึกอบรมเครือข่ายหน่วยงานภาครัฐ สถานประกอบการ และอาสาสมัครจากชุมชนในพื้นที่ และ ตรวจสอบการลักลอบทิ้งของเสีย เหตุฉุกเฉินสารเคมี และเรื่องร้องเรียน

2.3 เสริมสร้างศักยภาพเจ้าพนักงานควบคุมมลพิษและพนักงานเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานทั้งในพื้นที่ กรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด ในการติดตามตรวจสอบแหล่งกำเนิดมลพิษ การตรวจควันดำรถยนต์ การตรวจ เรื่องร้องเรียน และการออกคำสั่งทางการปกครองให้มีความถูกต้อง ชัดเจน และปฏิบัติงานไปในทิศทางเดียวกัน

3. การพัฒนาและบริหารจัดการองค์กร

3.1 จัดทำแผนพัฒนาบุคลากรระดับกรม ระดับหน่วยงาน และรายบุคคล ในการพัฒนาสมรรถนะหลัก และสมรรถนะที่จำเป็นในการปฏิบัติงานให้กับเจ้าหน้าที่ และพัฒนาเจ้าหน้าที่ในระดับผู้บริหารหน่วยงานย่อย ระดับส่วนงาน และเจ้าหน้าที่ปฏิบัติ เกี่ยวกับความรู้ในการบริหารงาน ความสามัคคี และความรับผิดชอบต่อสังคม

3.2 จัดกิจกรรมการจัดการความรู้ (KM) เพื่อถ่ายทอดและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเจ้าหน้าที่ ในการปฏิบัติงาน เพื่อนำไปสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ อาทิ การประยุกต์ใช้มาตรฐานสิ่งแวดล้อมในการทำงาน ด้านกากของเสียและสารอันตราย การกำหนดอัตราค่าบริการบำบัดน้ำเสีย การจัดการกลิ่นจากฟาร์มปศุสัตว์ การตรวจสอบเรื่องร้องเรียนด้านมลพิษจากกรณีศึกษา การพัฒนาศักยภาพบุคลากรกรมตามข้อกำหนด ISO 14001 : 2015 และความเข้าใจในระบบงบประมาณ การบริหารการเงินและพัสดุตามพระราชบัญญัติ การจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560

3.3 เสริมสร้างวัฒนธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาลขององค์กร ให้เจ้าหน้าที่มีค่านิยมในการทำงาน ด้วยความโปร่งใส มีมาตรฐานพฤติกรรมที่มีผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างบุคลากรในองค์กร เพื่อให้ประชาชน และหน่วยงานภายนอกต่างๆ มีความเชื่อมั่นและนำไปสู่ภาพลักษณ์ความโปร่งใสของกรม

3.4 ปรับปรุงระบบการสื่อสารประชาสัมพันธ์ขององค์กรเชิงรุก โดยเพิ่มช่องทางการสื่อสาร การนำเสนอ ข้อมูลที่เข้าใจง่าย รวดเร็ว ผ่านทางเว็บไซต์ Facebook Fanpage One page และ Mobile Application (Air4Thai Ari4ASEAN Thai Water Quality HWNetwork) มีการสื่อสารกับผู้สื่อข่าวเป็นประจำและทันท่วงที เมื่อเกิดเหตุการณ์สำคัญหรือเหตุฉุกเฉิน

3.5 พัฒนาสภาพแวดล้อมภายในองค์กร เพื่อเพิ่มคุณภาพชีวิตที่ดีและมีความปลอดภัยกับเจ้าหน้าที่ เช่น การปรับปรุงห้องประชุม ระบบโสตและอุปกรณ์ ระบบเครื่องปรับอากาศภายในอาคาร ห้องอาหาร ห้องออกกำลังกาย ให้พร้อมใช้งาน

ผลผลิตและผลลัพธ์

ผลการดำเนินงานโดยรวมในทุกกิจกรรมหลักภายใต้แผนปฏิบัติการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 พบว่า ผลผลิตมีค่าเท่ากับค่าเป้าหมาย

กิจกรรม/โครงการ/กิจกรรมหลัก	หน่วยนับ	เป้าหมาย ปี 2560	ผลผลิต ปี 2560
โครงการที่ 1 : โครงการป้องกันและแก้ไขปัญหาคุณภาพน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำวิกฤต	ล้านบาท	10.4000	9.1278
เชิงปริมาณ: พื้นที่เป้าหมายได้รับการแก้ไขปัญหาคูณภาพน้ำ	ลุ่มน้ำ	5	5
เชิงคุณภาพ: พื้นที่เป้าหมายมีคุณภาพน้ำดีขึ้น ไม่น้อยกว่า	ร้อยละ	50	50
โครงการที่ 2 : โครงการจัดทำระบบคาดการณ์คุณภาพน้ำและเตือนภัยวิกฤตคุณภาพน้ำ	ล้านบาท	13.8000	10.8000
เชิงปริมาณ: ระบบคาดการณ์และเตือนภัยวิกฤตคุณภาพน้ำสำหรับสนับสนุนการตัดสินใจ ในการเตรียมการป้องกันและแก้ไขปัญหาคุณภาพน้ำ	ลำน้ำ	2	2
เชิงคุณภาพ: ความแม่นยำของระบบคาดการณ์	ร้อยละ	60	60
โครงการที่ 3 : โครงการเมืองสวยใส ไร้มลพิษ (Clean & Green City)	ล้านบาท	24.0000	20.8912
เชิงปริมาณ: จังหวัด/อปท. เป้าหมายทั่วประเทศมีการดำเนินกิจกรรมการบริหารจัดการขยะ ให้ถูกต้องและเป็นไปตาม Roadmap การจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย	จังหวัด	76	76
โครงการที่ 4 : โครงการจัดการมลพิษทางอากาศและเสียงในพื้นที่เขตควบคุมมลพิษ	ล้านบาท	2.0000	1.9197
เชิงคุณภาพ: พื้นที่เป้าหมายได้รับการจัดการมลพิษตามเกณฑ์ที่กำหนด ไม่น้อยกว่า	ร้อยละ	80	80

กิจกรรม/โครงการ/กิจกรรมหลัก	หน่วยนับ	เป้าหมาย ปี 2560	ผลผลิต ปี 2560
โครงการที่ 5 : โครงการจัดการมลพิษทางอากาศและเสียงในพื้นที่เมือง	ล้านบาท	1.0000	0.9948
เชิงปริมาณ: เครื่องมือ/มาตรการ/กลไก การบริหารจัดการมลพิษทางอากาศและเสียง ไม่น้อยกว่า	เรื่อง	1	1
โครงการที่ 6 : โครงการบริหารจัดการการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ	ล้านบาท	43.4000	43.7579
เชิงปริมาณ: พื้นที่เป้าหมายด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศได้รับการจัดการมลพิษตามเกณฑ์ที่กำหนด ไม่น้อยกว่า	ร้อยละ	80	80
เชิงคุณภาพ: ร้อยละของพื้นที่เป้าหมายที่มีคุณภาพอากาศที่ดีขึ้น ไม่น้อยกว่า	ร้อยละ	80	80
ผลผลิต : สนับสนุนการบริหารจัดการขยะและสิ่งแวดล้อม	ล้านบาท	361.1539	273.7771
เชิงปริมาณ: พื้นที่เป้าหมายได้รับการจัดการมลพิษตามเกณฑ์ที่กำหนด ไม่น้อยกว่า	ร้อยละ	85	85
เชิงคุณภาพ: ร้อยละของพื้นที่เป้าหมายที่นำแนวทางหรือวิธีการไปใช้ในการจัดการมลพิษ ไม่น้อยกว่า	ร้อยละ	80	80
รายการค่าใช้จ่ายบุคลากรภาครัฐ บริหารจัดการขยะและสิ่งแวดล้อม	ล้านบาท	159.9700	188.1035
เชิงคุณภาพ: ร้อยละของการเบิกจ่ายงบประมาณด้านบุคลากรเป็นไปตามแผน ไม่น้อยกว่า	ร้อยละ	98	98

ปัญหา อุปสรรค เงื่อนไขความสำเร็จ และข้อเสนอแนะ

ปัญหา อุปสรรค

1. การบูรณาการดำเนินงานระหว่างหน่วยงานยังขาดความเข้าใจในการดำเนินการตามเป้าหมายร่วมกัน ทำให้การแก้ไขปัญหาไม่บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้
2. ข้อจำกัดด้านความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งบุคลากร เครื่องมือ อุปกรณ์และงบประมาณ ทำให้การแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมไม่ต่อเนื่อง
3. ยังมีเจ้าของหรือผู้ประกอบการแหล่งกำเนิดมลพิษจำนวนมากที่ไม่ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติตามกฎหมาย และรับผิดชอบในการจัดการมลพิษที่เกิดขึ้นจากการประกอบการของตน

เงื่อนไขความสำเร็จ

1. รัฐบาลให้ความสำคัญต่อการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมโดยให้เป็นนโยบายระดับชาติ และมีการติดตามการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิด
2. มีการสร้างเครือข่ายการทำงานร่วมกับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ทั้งหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม และการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารผ่านทาง Social Media ที่รวดเร็ว ทั่วถึง

ข้อเสนอแนะ

1. กำหนดเป็นตัวชี้วัดร่วม (Joint KPI) ในการจัดการแก้ไขปัญหามลพิษรายสาขา และการจัดทำงานงบประมาณแบบบูรณาการโดยมีเป้าหมายเดียวกัน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมในภาพรวมของประเทศ
2. พัฒนาศักยภาพองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการมลพิษ โดยให้คำปรึกษาและสนับสนุนองค์ความรู้ในการทำงาน
3. เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจกับผู้ประกอบการในการปฏิบัติตามกฎหมายด้านการจัดการมลพิษ และเพิ่มศักยภาพของเจ้าพนักงานควบคุมมลพิษเพื่อกำกับและบังคับใช้กฎหมายให้มีประสิทธิภาพ